

Date Printed: 06/16/2009

JTS Box Number: IFES_79
Tab Number: 49
Document Title: Law of Decree of Ukrainian Presidential
Election
Document Date: 1999
Document Country: Ukraine
Document Language: Ukrainian
IFES ID: CE01967

ЗАКОН УКРАЇНИ
ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Київ
Головна спеціалізована редакція літератури
мовами національних меншин України
1999

ЗАКОН УКРАЇНИ

ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Глава 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Основні засади і принципи виборів Президента України

1. Президент України обирається громадянами України на основі загального, рівного і прямого виборчого права шляхом таємного голосування строком на п'ять років.

2. Виборчий процес здійснюється на засадах: багатопартійності, вільного і рівноправного висування кандидатів у Президенти України; гласності і відкритості, свободи агітації; рівності можливостей для всіх кандидатів у проведенні виборчої кампанії; неупередженості до кандидатів з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів.

3. Участь громадян України у виборах Президента України є добровільною. Ніхто не може бути примушений до участі чи неучасті у виборах.

Стаття 2. Загальне виборче право

1. Вибори Президента України є загальними: право обирати мають громадяни України, яким на день виборів виповнилося вісімнадцять років.

2. Президентом України може бути обраний громадянин України, який на день проведення виборів досяг тридцяти п'яти років, має право голосу, проживає в Україні протягом десяти останніх перед днем виборів років та володіє державною мовою.

Одна й та сама особа не може бути Президентом України більш як два строки підряд.

3. Будь-які прямі або непрямі привілеї або обмеження виборчих прав громадян України за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками, крім передбачених Конституцією України та цим Законом, забороняються.

4. Не мають права голосу громадяни, визнані судом недієздатними.

5. Не можуть бути висунуті претендентами на кандидатів у Президенти України громадяни, які перебувають у місцях позбавлення волі або мають судимість за вчинення умисного злочину, якщо ця судимість не погашена і не знята у встановленому законом порядку.

Стаття 3. Рівне виборче право

Вибори Президента України є рівними: громадяни України беруть участь у виборах на рівних засадах, кожний виборець має один голос.

Стаття 4. Пряме виборче право. Таємне голосування

1. Президент України обирається безпосередньо виборцями.

2. Голосування на виборах Президента України є таємним: контроль за волевиявленням виборців забороняється.

Стаття 5. Право висування претендента на кандидата у Президенти України

1. Право висування претендента на кандидата у Президенти України (далі — кандидат) належить громадянам України, які мають право голосу. Це право реалізується ними в порядку, визначеному цим Законом, через політичні партії та їх виборчі блоки (далі — партії (блоки), а також через збори виборців, в тому числі шляхом самовисування.

2. Партія (блок), збори виборців можуть висунути лише одного претендента на кандидата в Президенти України.

Стаття 6. Організація і проведення виборів Президента України виборчими комісіями

Організацію і проведення виборів Президента України здійснюють виборчі комісії, які утворюються і діють у порядку, визначеному цим та іншими законами України.

Стаття 7. Гласність і відкритість виборів Президента України

1. Підготовка і проведення виборів Президента України здійснюються відкрито і гласно.

2. Рішення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, виборчих комісій, що стосуються вибо-

рів Президента України, доводяться до відома громадян через засоби масової інформації, а в окремих випадках оприлюднюються іншим шляхом у п'ятиденний строк з дня їх прийняття, якщо інше не передбачено законом.

3. Виборчі комісії відповідно інформують громадян про свій склад, місцезнаходження та режим роботи, про утворення територіальних виборчих округів і дільниць, забезпечують можливість для ознайомлення їх із списками виборців, з біографічними даними кандидатів, їх передвиборними програмами, з формою та порядком заповнення підписних листів та виборчих бюлетенів, сповіщають населення про підсумки голосування і результати виборів Президента України, надають іншу інформацію у випадках, передбачених цим Законом.

4. Засоби масової інформації зобов'язані об'єктивно висвітлювати хід підготовки і проведення виборів, їх представникам гарантується безперешкодний доступ на всі збори і засідання, пов'язані з виборами. Виборчі комісії, органи державної влади, органи місцевого самоврядування зобов'язані надавати їм інформацію щодо підготовки і проведення виборів.

Стаття 8. Правова основа організації та проведення виборів Президента України

Організація і проведення виборів Президента України регулюються Конституцією України, цим Законом, Законом України «Про Центральну виборчу комісію» та іншими законами України.

Глава 2. ПОРЯДОК І СТРОКИ ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ВИБОРІВ

Стаття 9. Види виборів і порядок їх призначення

1. Вибори Президента України можуть бути черговими, позачерговими та повторними.

2. Вибори Президента України призначаються Верховною Радою України.

3. Вибори Президента України призначаються на неділю. Про день виборів Верховна Рада України повідомляє через засоби масової інформації.

Стаття 10. Строки призначення виборів

1. Чергові вибори Президента України проводяться в останню неділю жовтня п'ятого року повноважень Президента України. Постанова Верховної Ради України про призначення чергових виборів приймається не пізніш як за 180 днів до дня виборів.

2. Позачергові вибори Президента України проводяться в разі дострокового припинення повноважень Президента України в період 90 днів з дня припинення повноважень. Рішення про призначення позачергових виборів приймається не пізніш як на п'ятий день після припинення повноважень Президента України.

3. Повторні вибори Президента України призначаються Верховною Радою України в місячний строк з дня одержання подання Центральної виборчої комісії.

Глава 3. ОРГАНІЗАЦІЯ ВИБОРІВ

Стаття 11. Загальнодержавний і територіальні виборчі округи

1. Вибори Президента України проводяться по єдиному загальнодержавному одномандатному виборчому округу, який включає в себе всю територію України.

2. Для проведення виборів територія єдиного загальнодержавного одномандатного виборчого округу поділяється на 225 територіальних виборчих округів. Кількість таких округів в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі встановлюється Центральною виборчою комісією з урахуванням їх адміністративно-територіального устрою та кількості населення. Територіальний виборчий округ включає в себе один або кілька районів, міст, районів у містах або їх частин.

3. Рішення про утворення територіальних виборчих округів приймається Центральною виборчою комісією не пізніш як за 160 днів до дня виборів за поданням відповідно Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад. Територіальні виборчі округи утворюються з приблизно рівною кількістю виборців.

4. Список територіальних виборчих округів із зазначенням їх номерів, територіальних меж та центрів округів публікується Центральною виборчою комісією в пресі

у триденний термін від дня прийняття нею відповідного рішення.

Стаття 12. Утворення виборчих дільниць

1. Для проведення голосування і підрахунку голосів по виборах Президента України територія сіл, селищ, міст, районів у містах, що входять до складу територіального виборчого округу, поділяється на виборчі дільниці.

2. Виборчі дільниці утворюються територіальними виборчими комісіями за поданням сільських, селищних, міських (міст, де немає районних рад), районних у містах рад, а у разі відсутності таких подань — за пропозицією відповідно сільських, селищних, міських голів, голів районних у містах рад або посадових осіб, які відповідно до закону здійснюють їх повноваження. Територіальною виборчою комісією встановлюється єдина нумерація виборчих дільниць, зазначаються межі кожної виборчої дільниці в межах відповідного територіального виборчого округу і доводяться до відома громадян.

3. У стаціонарних лікувальних, санаторно-оздоровчих закладах та інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування, на суднах, які перебувають у день виборів у плаванні під державним прапором України, виборчі дільниці утворюються територіальними виборчими комісіями за місцем їх розташування або за місцем порту приписки судна.

4. Військовослужбовці голосують на загальних виборчих дільницях, розташованих за межами військових частин. Виборчі дільниці на територіях військових частин можуть утворюватися, як виняток, з дозволу Центральної виборчої комісії у військових частинах, розташованих за межами населених пунктів.

5. Виборчі дільниці при представництвах України за кордоном утворюються за поданням Міністерства закордонних справ України Центральною виборчою комісією.

6. Виборчі дільниці утворюються з кількістю від 20 до 3000 виборців, а у виняткових випадках — з меншою або більшою кількістю виборців.

7. Виборчі дільниці утворюються не пізніше як за 60 днів, а у виняткових випадках, які визначаються Центральною виборчою комісією, — не пізніше як за п'ять днів до дня виборів.

Стаття 13. Система виборчих комісій

Вибори Президента України організують і проводять:

- 1) Центральна виборча комісія;
- 2) територіальні виборчі комісії;
- 3) дільничні виборчі комісії.

Стаття 14. Утворення виборчих комісій

(Стаття 14 із змінами, внесеними згідно з Законом України № 740-XIV від 16.06.99)

1. Центральна виборча комісія утворюється відповідно до Конституції України та Закону України «Про Центральну виборчу комісію».

2. Територіальні виборчі комісії утворюються не пізніше як за 70 днів до дня проведення виборів Президента України рішенням відповідно Верховної Ради Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських рад у складі голови, заступника голови, секретаря та членів комісії за поданнями партій (блоків), від яких зареєстровані кандидати у Президенти України, а також за поданнями кандидатів у Президенти України, які зареєстровані Центральною виборчою комісією від зборів виборців.

Такі подання вносяться:

від партій (блоків), від яких зареєстровані кандидати у Президенти України, — керівними органами республіканської (Автономної Республіки Крим), обласними, Київською та Севастопольською міськими організаціями політичних партій (блоків) або центральними (уповноваженими) органами цих партій (блоків);

від кандидатів у Президенти України, які зареєстровані від зборів виборців, — ними безпосередньо або їх довіреними особами у територіальних виборчих округах.

Зазначені подання направляються до відповідної ради не пізніше як за 80 днів до дня виборів.

3. Склад територіальної виборчої комісії формується шляхом обов'язкового включення (за наявності відповідних подань) по два представники від кожної партії (блоку), від якої (якого) зареєстрований кандидат у Президенти України, та по два представники від кожного кандидата у Президенти України, якого зареєстровано від зборів виборців. Представниками від партій (блоків) можуть бути члени цих партій (партій, що входять до складу блоку) або безпартійні.

4. Загальна кількість членів територіальної виборчої комісії визначається відповідно до вимог частини третьої цієї статті. При цьому голова, заступник голови та секретар територіальної виборчої комісії повинні бути представниками різних суб'єктів подань, визначених частиною третьою цієї статті.

У разі, коли у встановлений строк подання щодо кандидатур до складу територіальних виборчих комісій не надійдуть або коли кількість запропонованих всіма суб'єктами подань, передбачених частиною третьою цієї статті, членів територіальної виборчої комісії менша 10 осіб, то територіальна виборча комісія утворюється в кількості 10 осіб. При цьому членів територіальної виборчої комісії у кількості, що становить різницю між десятьма і кількістю представників, запропонованих суб'єктами подань, передбачених частиною третьою цієї статті, призначають відповідно Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради за поданням голів цих рад (міських голів) або посадових осіб, які відповідно до закону здійснюють повноваження голів рад (міських голів).

5. У разі, коли рада в установленій цим Законом строк не утворить територіальні виборчі комісії, ці комісії утворюються не пізніше як за 65 днів до дня виборів Центральною виборчою комісією за поданнями, що вносилися на розгляд відповідної ради. Ці подання вносяться до Центральної виборчої комісії головою відповідної ради (міським головою) або посадовою особою, яка відповідно до закону здійснює його повноваження. У разі, коли таке подання не буде внесено у встановлені терміни, Центральна виборча комісія зобов'язана утворити територіальну виборчу комісію, виходячи з власної ініціативи, за поданням Голови Центральної виборчої комісії.

6. Дільничні виборчі комісії утворюються сільськими, селищними, міськими (міст, де відсутні районні ради), районними в містах радами не пізніше як за 45 днів до дня виборів у складі голови, заступника голови, секретаря і членів комісії за поданнями партій (блоків), від яких зареєстровані кандидати у Президенти України, а також за поданнями кандидатів у Президенти України, які зареєстровані Центральною виборчою комісією від зборів виборців.

Такі подання вносяться:

від партій (блоків), від яких зареєстровані кандидати у Президенти України, — легалізованими відповідно до закону районними, міськими осередками, осередками вищого рівня чи центральними (уповноваженими) органами цих партій (блоків);

від кандидатів у Президенти України, які зареєстровані від зборів виборців, — ними безпосередньо або їх довіреними особами у відповідному територіальному виборчому окрузі.

Зазначені подання направляються до відповідної ради не пізніш як за 60 днів до дня виборів. У виняткових випадках, визначених Центральною виборчою комісією, дільничні виборчі комісії утворюються за п'ять днів до дня виборів виконавчими комітетами відповідних рад.

7. Склад дільничної виборчої комісії формується шляхом обов'язкового включення (за наявності відповідних подань) по два представники від кожної партії (блоку), від якої (якого) зареєстрований кандидат у Президенти України, та по два представники від кожного кандидата у Президенти України, якого зареєстровано від зборів виборців. Представниками від партій (блоків) можуть бути члени цих партій (партій, що входять до складу блоку) або безпартійні.

8. Загальна кількість членів дільничних виборчих комісій визначається відповідно до вимог частини сьомої цієї статті. При цьому голова, заступник голови, секретар комісії повинні бути представниками різних суб'єктів подань, визначених частиною сьомою цієї статті.

У разі, коли у встановлений строк подання щодо кандидатур до складу дільничних виборчих комісій не надійдуть або коли кількість запропонованих всіма суб'єктами подань, передбачених частиною сьомою цієї статті, членів дільничної виборчої комісії менша 8 осіб, то дільнична виборча комісія утворюється в кількості 8 осіб. При цьому члени дільничної виборчої комісії у кількості, що становить різницю між вісьмома і кількістю представників, запропонованих суб'єктами подань, передбачених частиною сьомою цієї статті, призначаються за поданням відповідних голів або посадових осіб, які відповідно до закону здійснюють їх повноваження.

На виборчих дільницях, де кількість виборців не перевищує 50 осіб, дільничні виборчі комісії можуть утворюватися у складі голови, секретаря і 1—3 членів

комісії з урахуванням подань партій (блоків), від яких зареєстровані кандидати, та подань кандидатів, зареєстрованих від зборів виборців.

9. У разі, коли рада в установленій цим Законом строк не утворить дільничні виборчі комісії, ці комісії утворюються не пізніш як за 40 днів до дня виборів відповідною територіальною виборчою комісією за поданнями, що вносилися на розгляд відповідної ради. Ці подання вносяться до територіальної виборчої комісії відповідно сільським, селищним, міським (міст, де немає районних рад) головою, головою районної у місті ради.

10. Дільничні виборчі комісії у стаціонарних лікувальних, санаторно-оздоровчих закладах та інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженим пересуванням, на судах, які перебувають у плаванні, утворюються у порядку, передбаченому цією статтею.

11. Дільничні виборчі комісії при представництві України за кордоном утворюються Центральною виборчою комісією за поданням керівників представництв.

12. Територіальні та дільничні виборчі комісії у п'ятиденний термін від дня їх утворення інформують населення через засоби масової інформації або іншим шляхом про своє місцезнаходження, поштову адресу та режим роботи.

13. Повноваження територіальних та дільничних виборчих комісій починаються з дня прийняття рішень про утворення комісій і закінчуються через десять днів після опублікування Центральною виборчою комісією повідомлення про результати виборів Президента України.

Стаття 15. Повноваження виборчих комісій

1. Повноваження Центральної виборчої комісії щодо організації підготовки і проведення виборів Президента України визначаються Законом України «Про Центральну виборчу комісію» та цим Законом.

2. Центральна виборча комісія, крім повноважень, визначених Законом України «Про Центральну виборчу комісію»:

1) приймає обов'язкові для застосування виборчими комісіями роз'яснення з питань цього Закону, здійснює організаційно-методичне забезпечення їх діяльності;

2) контролює використання виборчими комісіями коштів Державного бюджету України із залученням до проведення перевірок працівників органів Міністерства

фінансів України та Державної податкової адміністрації України;

3) встановлює норми і перелік необхідного обладнання, інвентаря та послуг для виборчих комісій і виборчих дільниць, вимоги до такого обладнання та порядок його зберігання;

4) припиняє рух коштів на рахунках виборчих комісій в установах банків після закінчення строку їх повноважень або в разі порушення кошторисно-фінансової дисципліни, приймає рішення про перерахування залишків коштів на рахунок Центральної виборчої комісії для подальшого перерозподілу на потреби виборчої кампанії;

5) проводить реєстрацію довірених осіб кандидатів;

6) визначає відповідно до цього та інших законів України порядок використання засобів масової інформації для проведення передвиборної агітації;

7) забезпечує виготовлення передвиборних плакатів кандидатів;

8) здійснює контроль за надходженням та використанням коштів особистих виборчих фондів кандидатів, залучає до проведення відповідних перевірок працівників органів Державної податкової адміністрації України, а також установу банку, в якому відкриті відповідні рахунки;

9) забезпечує централізоване виготовлення бюлетенів установленого зразка;

10) у тримісячний строк з дня офіційного опублікування результатів виборів надсилає до Рахункової палати звіт про витрату коштів Державного бюджету України, виділених на підготовку та проведення виборів Президента України;

11) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

3. Територіальна виборча комісія:

1) здійснює в межах відповідного територіального виборчого округу контроль за додержанням законодавства про вибори Президента України;

2) утворює виборчі дільниці, у випадках, передбачених цим Законом, встановлює єдину нумерацію виборчих дільниць, зазначає межі кожної виборчої дільниці по відповідному територіальному виборчому округу, про що доводить до відома громадян;

3) утворює дільничні виборчі комісії у випадках, передбачених цим Законом;

4) спрямовує діяльність дільничних виборчих комісій;
5) у порядку, встановленому Центральною виборчою комісією, вирішує, як юридична особа, питання розподілу коштів між дільничними виборчими комісіями, контролює забезпечення дільничних виборчих комісій приміщеннями, транспортом, засобами зв'язку, в межах своєї компетенції розглядає і вирішує інші питання матеріально-технічного забезпечення виборів на відповідній території;

6) контролює складання списків виборців і подання їх для загального ознайомлення;

7) організовує зустрічі кандидатів з виборцями спільно з відповідними органами виконавчої влади і органами місцевого самоврядування;

8) забезпечує передачу виборчим комісіям виборчих бюлетенів встановленого зразка, виготовлення та постачання бланків іншої документації відповідно до цього Закону;

9) встановлює підсумки голосування по територіальному виборчому округу, складає протокол про підсумки голосування та надсилає його до Центральної виборчої комісії;

10) забезпечує проведення повторного голосування відповідно до рішення Центральної виборчої комісії про призначення повторного голосування по виборах Президента України, а також проведення повторних виборів відповідно до цього Закону;

11) розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви і скарги щодо організації та проведення виборів на відповідній території, а також звернення, заяви і скарги на рішення та дії чи бездіяльність дільничних виборчих комісій і приймає по них рішення;

12) заслуховує інформацію дільничних виборчих комісій, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування з питань, пов'язаних з підготовкою і проведенням виборів Президента України;

13) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

4. Дільнична виборча комісія:

1) перевіряє точність списку виборців на виборчій дільниці;

2) забезпечує можливість ознайомлення виборців із списком виборців, розглядає заяви про помилки та неточності в списку і вирішує питання про внесення відповідних змін до нього;

3) створює умови для ознайомлення виборців з даними про зареєстрованих кандидатів у Президенти України, їх передвиборними програмами, а також з рішеннями та повідомленнями, опублікованими Центральною виборчою комісією, відповідною територіальною виборчою комісією, власними рішеннями та повідомленнями;

4) завчасно вручає або надсилає виборцям іменні запрошення із зазначенням дати проведення виборів, адреси приміщення для голосування, часу початку і закінчення голосування;

5) забезпечує підготовку приміщення для голосування та виготовлення виборчих скриньок;

6) у випадках, передбачених цим Законом, за рішенням Центральної виборчої комісії вносить зміни до виборчого бюлетеня;

7) організовує на виборчій дільниці голосування;

8) проводить підрахунок голосів, поданих на виборчій дільниці, складає протокол про підсумки голосування та надсилає його до відповідної територіальної виборчої комісії;

9) розглядає в межах своїх повноважень звернення, заяви і скарги з питань підготовки виборів та організації голосування на виборчій дільниці та приймає по них рішення;

10) здійснює інші повноваження відповідно до цього та інших законів України.

Стаття 16. Правовий статус осіб, які входять до складу виборчих комісій

1. Статус членів Центральної виборчої комісії визначається Законом України «Про Центральну виборчу комісію» та цим Законом.

2. До складу територіальних та дільничних виборчих комісій по виборах Президента України можуть входити громадяни України, які мають право голосу і проживають або працюють в межах відповідного територіального виборчого округу. Для секретаря виборчої комісії обов'язковим є володіння державною мовою.

Не можуть бути у складі виборчих комісій кандидати у Президенти України, їх близькі родичі (чоловік, дружина, їх діти, батьки, рідні брати і сестри), особи, які перебувають у прямому підпорядкуванні кандидатів по роботі (службі), довірені особи кандидатів, а також громадяни, які мають судимість за вчинення умисного

злочину, якщо ця судимість не погашена або не знята у встановленому законом порядку. Одна і та ж особа може входити до складу лише однієї виборчої комісії.

3. У разі реєстрації особи, яка входить до складу виборчої комісії, кандидатом у Президенти України або довіреною особою кандидата її повноваження у комісії вважаються припиненими з дня такої реєстрації.

4. Територіальна, дільнична виборча комісія може звернутися до органу, який її утворив, з мотивованою пропозицією з підстав, передбачених частиною сьомою цієї статті, про заміну голови, заступника голови, секретаря або члена комісії, якщо за це проголосує на засіданні комісії не менше двох третин її складу. Пропозиція виборчої комісії розглядається з прийняттям відповідного рішення.

5. У разі дострокового припинення повноважень виборчої комісії або зменшення кількісного складу виборчої комісії від встановленого у статті 14 цього Закону відповідний орган не пізніше як на сьомий день затверджує новий склад виборчої комісії або включає до її складу додаткових осіб.

6. За рішенням виборчої комісії, яке затверджується виборчою комісією вищого рівня, голова, заступник голови, секретар або інші члени територіальної виборчої комісії (загальною кількістю не більше трьох осіб) або дільничної виборчої комісії (загальною кількістю не більше двох осіб) можуть бути на період виборчої кампанії звільнені від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи.

7. Повноваження територіальної, дільничної виборчої комісії або окремих осіб, які входять до їх складу, можуть бути припинені достроково органом, що утворив комісію, лише у випадках порушення комісією або окремими особами з її складу Конституції, цього та інших законів України. Повноваження осіб, які входять до складу зазначених комісій, також припиняються у зв'язку з їх особистою заявою про складення повноважень у комісії, припиненням громадянства України, вибуттям за межі виборчого округу на період до закінчення виборчої кампанії, набранням законної сили обвинувального вироку суду щодо відповідної особи, а також у разі її смерті. Повноваження осіб, які входять до складу виборчих комісій, припиняються також у зв'язку з їх висуванням кандидатами у народні депутати України, кандидатами на

посади сільських, селищних, міських голів, кандидатами у депутати місцевих рад.

Припинення повноважень виборчої комісії чи окремих членів комісії, а також внесення змін до її складу здійснюється в порядку, визначеному цим Законом.

Стаття 17. Оплата праці членів виборчих комісій

1. Оплата праці членів виборчих комісій, звільнених від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи, а також пенсіонерів та осіб, що тимчасово не працюють, здійснюється відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України.

2. Розмір заробітної плати членів виборчих комісій, звільнених від виконання виробничих або службових обов'язків за основним місцем роботи, не може бути нижчим від середньої заробітної плати за місцем основної роботи.

Стаття 18. Організація роботи виборчих комісій

1. Основною формою роботи виборчих комісій є відкриті засідання, які скликаються головою комісії, в разі його відсутності — заступником голови, а у випадках, коли відповідно до цього Закону у складі комісії відсутній заступник голови, — секретарем комісії. На засіданнях комісії мають право бути присутніми з додержанням вимог цього Закону кандидати у Президенти України, їх довірені особи, не більш як по два офіційних спостерігачі від партій (блоків), від яких зареєстровані кандидати, а також офіційні спостерігачі від кандидатів, іноземних держав і міжнародних організацій, представники засобів масової інформації. За рішенням комісії на її засіданні можуть бути присутні й інші особи.

2. У разі відсутності голови і заступника голови виборчої комісії, неможливості скликання ними засідання комісії або їх відмови скликати засідання воно може бути скликано на вимогу не менш як однієї третини членів комісії з обов'язковим повідомленням усіх осіб, що входять до складу комісії, про час і місце проведення засідання та питання, які пропонується розглянути.

3. Перше засідання виборчої комісії скликається не пізніш як на третій робочий день після її утворення, а наступні — за необхідністю.

4. Засідання виборчої комісії веде її голова або його заступник, а в разі невиконання ними з будь-яких причин цієї функції комісія визначає зі свого складу головуючого на конкретному засіданні. Протокол засідання підписується головуючим на засіданні та секретарем комісії чи членом комісії, який виконує обов'язки секретаря.

5. Засідання виборчої комісії є правомочним, якщо у ньому бере участь не менш як дві третини її складу. Рішення комісії приймається у формі постанови відкритим голосуванням більшістю голосів від загального складу комісії. За рівної кількості голосів, поданих під час голосування, прийнятим вважається те рішення, за яке проголосував головуючий на засіданні комісії. Рішення виборчої комісії повинно бути мотивованим і містити посилання на конкретні норми законодавчих актів. Особи, які входять до складу виборчої комісії і брали участь у її засіданні, але не згодні з прийнятим нею рішенням, можуть висловити в письмовій формі окрему думку, що додається до протоколу засідання комісії. Рішення комісії підписується головуючим на її засіданні та секретарем.

6. Комісія може прийняти мотивоване рішення про позбавлення права участі в засіданні осіб, зазначених у частині першій цієї статті та частині четвертій статті 7 цього Закону, якщо вони перешкоджають його проведенню.

7. Рішення виборчих комісій, прийняті в межах їх повноважень, є обов'язковими для учасників виборчого процесу. Ніхто не має права втручатися у діяльність виборчих комісій, крім випадків, передбачених законом.

8. Приймати документи, звернення, заяви і скарги, що надходять до виборчої комісії, мають право голова, заступник голови, секретар або член виборчої комісії, а в Центральній виборчій комісії — також працівники її секретаріату. Усі документи, звернення, заяви і скарги реєструються в установленому Центральною виборчою комісією порядку. Кожен член виборчої комісії має право знайомитися з усіма документами, зверненнями, заявами, скаргами, які зберігаються в комісії.

9. Для організаційного, правового, технічного забезпечення здійснення функцій, передбачених цим Законом, виборча комісія може залучати відповідних спеціалістів, технічних працівників з оплатою їх праці в межах кош-

тів, що виділяються комісії на підготовку і проведення виборів.

10. Членам виборчих комісій під час виконання своїх обов'язків члена комісії забороняється агітувати «за» чи «проти» кандидатів у Президенти України та оцінювати діяльність політичних партій або виборчих блоків партій, які висунули кандидатів у Президенти України.

11. Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові та службові особи, а також державні підприємства, установи і організації зобов'язані створити належні умови виборчим комісіям у здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 19. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності виборчих комісій

1. Рішення, дії або бездіяльність територіальних чи дільничних виборчих комісій можуть бути оскаржені кандидатами у Президенти України, їх довіреними особами, уповноваженими особами партій (блоків), а також виборцями протягом семи днів з дня прийняття рішення, вчинення дії або бездіяльності до виборчої комісії вищого рівня або безпосередньо до суду за місцезнаходженням дільничної виборчої комісії, а щодо територіальної виборчої комісії — відповідно до Верховного Суду Автономної Республіки Крим, обласного суду, міських Київського та Севастопольського судів.

2. Рішення, дії або бездіяльність Центральної виборчої комісії можуть бути оскаржені до Верховного Суду України у порядку, передбаченому законом.

3. Скарги (заяви), що надійшли до відповідної виборчої комісії або суду, розглядаються протягом трьох днів, а в разі оскарження рішення, дії або бездіяльності виборчих комісій менш як за три дні до виборів чи в день їх проведення — негайно.

4. У випадках, що потребують додаткової перевірки, скарги повинні бути розглянуті у десятиденний строк, але не пізніше дня виборів.

5. Не підлягають розгляду (залишаються без розгляду) скарги (заяви), подані з порушенням установлених цим Законом строків.

6. Не підлягають розгляду скарги (заяви) щодо порушень цього Закону, які мали місце до дня голосування, але були подані до відповідної виборчої комісії або суду після 24 години дня, що передує дню голосування, а

також скарги (заяви) щодо порушень цього Закону, які мали місце в день голосування, але були подані до відповідної виборчої комісії пізніше 24 години дня голосування.

7. Суди організують свою роботу під час виборчої кампанії, в тому числі у вихідні дні, таким чином, щоб забезпечити своєчасний розгляд скарг усіх суб'єктів виборчого процесу. Суди забезпечують розгляд скарг і в день виборів Президента України.

Стаття 20. Списки виборців, порядок їх складання та уточнення

1. Для проведення виборів Президента України виконавчими комітетами сільських, селищних, міських (міст, де немає районних рад), районних у містах рад або органами, що відповідно до закону здійснюють їх функції, складаються списки виборців по кожній виборчій дільниці (крім зазначених у частині другій цієї статті). Військовослужбовці, які голосуватимуть на виборчих дільницях, розташованих за межами військових частин, включаються до списків виборців по відповідних виборчих дільницях на підставі даних, поданих до органів, що складають списки виборців, командирами військових частин не пізніш як за п'ять днів до дня виборів. Для забезпечення вільного волевиявлення військовослужбовцями строкової служби в день виборів їм надається відпустка не менш як на чотири години.

2. На виборчих дільницях, утворених у стаціонарних лікувальних, санаторно-оздоровчих закладах, інших місцях тимчасового перебування виборців з обмеженими можливостями пересування, на суднах, що у день виборів перебувають у плаванні, на виборчих дільницях при представництвах України за кордоном, а також у військових частинах, розташованих за межами населених пунктів, списки виборців складаються за тією ж формою відповідними дільничними виборчими комісіями за поданням керівників відповідних закладів, капітанів суден, командирів військових частин тощо.

3. До списків виборців включаються всі громадяни України, які на день виборів досягли (досягнуть) вісімнадцятирічного віку, мають право голосу та на момент складання списку проживають на території відповідної виборчої дільниці. За відсутності відомостей про місяць і

день народження громадянина вважається, що він народився 1 січня відповідного року.

4. До списків виборців виборчих дільниць, утворених при представництвах України за кордоном, включаються працівники цих представництв та члени їх сімей, а також інші громадяни України, які проживають або перебувають на території відповідної іноземної держави.

5. До списку виборців вносяться прізвище, ім'я, по батькові, рік народження виборця (для осіб, яким у рік проведення виборів виповнилося або виповнюється вісімнадцять років, — число, місяць, рік народження), адреса (місце проживання) виборця. Прізвища виборців включаються до списку в порядку, зручному для проведення голосування. Громадянин може бути включений до списку виборців лише на одній виборчій дільниці.

6. Списки виборців, підписані керівниками органів, що їх склали, передаються дільничним виборчим комісіям не пізніше як за 40 днів до дня виборів. Посадові особи, які підписали списки виборців, несуть відповідальність за достовірність, повноту списків, своєчасність їх передачі дільничним виборчим комісіям.

7. Дільнична виборча комісія уточнює списки виборців, після чого вони підписуються головою та секретарем комісії і не пізніше як за 15 днів до дня виборів подаються для загального ознайомлення.

8. Виборці, які прибули на територію виборчої дільниці після уточнення списків виборців, включаються дільничною виборчою комісією до списку виборців на підставі документів, що засвідчують їх особу та місце проживання, та довідки про невключення їх до списку виборців за попереднім місцем проживання. Про їх включення до списків виборців дільнична виборча комісія повідомляє територіальну виборчу комісію за їх попереднім місцем проживання.

9. Виборці, які вибули з території виборчої дільниці після оприлюднення списків виборців, на підставі відповідних документів виключаються дільничною виборчою комісією зі списку виборців.

Таким особам надаються довідки за формою, яка затверджується Центральною виборчою комісією, на підставі яких ці особи заносяться до списків виборців на дільниці за новим місцем проживання. Зазначена довідка додається до списку виборців.

10. У виняткових випадках на виборчих дільницях, утворених у місцях тимчасового перебування виборців, списки виборців можуть бути складені і подані для загального ознайомлення не пізніш як за три дні до виборів.

11. Громадянин має право оскаржити протягом трьох днів до дільничної виборчої комісії, територіальної виборчої комісії або безпосередньо до суду допущені при складанні списку виборців неправильності, в тому числі невключення, неправильне включення його до списку виборців або виключення його зі списку виборців. Скарга громадянина, подана до дільничної або територіальної виборчої комісії, розглядається комісією у триденний строк, а напередодні і в день виборів — негайно. Дільнична виборча комісія зобов'язана внести необхідні зміни до списку виборців або видати заявнику копію мотивованого рішення про відхилення його скарги.

Стаття 21. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення виборів

1. Витрати на підготовку і проведення виборів Президента України здійснюються Центральною виборчою комісією відповідно до затвердженого нею кошторису в межах коштів, передбачених на вибори в Державному бюджеті України.

2. У разі несвоєчасного виділення бюджетних коштів для фінансування виборів Національний банк України за зверненням Центральної виборчої комісії у триденний строк надає їй безвідсоткові кредити в межах коштів, передбачених Державним бюджетом України на проведення виборів, та розмірах, визначених Центральною виборчою комісією. Гарантом повернення кредиту є Міністерство фінансів України.

3. Надані кредити повертаються Національному банку України у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, за рахунок коштів Державного бюджету України не пізніш як через три місяці після їх одержання.

4. Фінансове, матеріально-технічне забезпечення виборів Президента України здійснюється Центральною виборчою комісією.

5. Поряд з державним фінансуванням виборів Президента України кандидатом у Президенти України можуть використовуватися кошти особистого виборчого фонду,

який утворюється в порядку, визначеному цим Законом, для фінансування передвиборної агітації.

6. Громадяни України, їх об'єднання, юридичні особи, зареєстровані в Україні, за винятком підприємств з іноземними інвестиціями, а також державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій, що утримуються за рахунок Державного бюджету України або бюджету місцевого самоврядування, можуть в установленому порядку вносити свої пожертвування до особистих виборчих фондів кандидатів у Президенти України.

Глава 4. ВИСУВАННЯ І РЕЄСТРАЦІЯ КАНДИДАТІВ У ПРЕЗИДЕНТИ УКРАЇНИ

Стаття 22. Висування претендентів на кандидатів у Президенти України партіями, виборчими блоками партій

1. Право висувати претендента на кандидата у Президенти України належить партіям, які зареєстровані Міністерством юстиції України. Це право реалізується партією як безпосередньо, так і через об'єднання кількох партій у виборчий блок.

2. Виборчий блок партій може бути утворений двома або більшою кількістю партій на підставі рішень партій, які об'єдналися у виборчий блок для участі у виборах Президента України. Це рішення підписується керівниками партій, що об'єдналися у виборчий блок, та скріплюється печатками цих партій.

До рішення додається угода про утворення виборчого блоку, яка включає в себе: порядок проведення міжпартійного з'їзду (конференції) блоку; умови делегування на них делегатів від партій, що об'єдналися у блок; умови функціонування керівних органів блоку; зобов'язання по проведенню фінансування передвиборчої кампанії блоку та інші питання, які регламентують діяльність блоку.

3. Висування претендентів на кандидатів у Президенти України (далі — претенденти) починається за 170 днів і закінчується за 140 днів до дня виборів.

4. Претендент висувається партією на з'їзді, конференції, що є найвищим статутним органом цієї партії. Порядок проведення з'їзду (конференції, загальних зборів) партії визначається її статутом.

5. Висування претендента виборчим блоком партії здійснюється на міжпартійному з'їзді (конференції), делегати на який обираються членами партій, що об'єдналися у виборчий блок, відповідно до норми представництва, визначеної угодою про утворення виборчого блоку.

6. Претендентом на кандидата у Президенти України від партії або виборчого блоку партій може бути як член цієї партії, так і позапартійний громадянин.

7. З'їзд (конференція, загальні збори) має право вирішувати питання висування претендента, якщо на ньому присутні більше двох третин обраних делегатів, але не менше 200 осіб. Претендент вважається висунутим, якщо за його кандидатуру проголосувало більше половини учасників з'їзду (конференції, загальних зборів).

8. У разі висунення претендента партія, виборчий блок партій повідомляє про це особу, яку висунуто претендентом на кандидата у Президенти України, і після одержання її згоди балотуватися на виборах подає заяву до Центральної виборчої комісії. У заяві зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, число, місяць і рік народження, громадянство претендента, дані про місце його проживання в Україні протягом десяти останніх перед днем виборів років та володіння державною мовою, а також прізвище, ім'я, по батькові, адреса і номер телефону уповноваженої особи партії, виборчого блоку партій. Заява підписується керівником відповідної партії (керівниками партій, що об'єдналися у виборчий блок).

До заяви додаються:

1) копія свідоцтва про реєстрацію партії (партій, що об'єдналися у виборчий блок), завірена у Міністерстві юстиції України;

2) угода про утворення виборчого блоку партій, підписана керівниками відповідних партій та скріплена печатками партій;

3) витяг з протоколу (рішення) з'їзду (конференції, загальних зборів) партії, виборчого блоку партій про висунення претендента на кандидата у Президенти України;

4) заява претендента про згоду балотуватися на виборах Президента України від даної партії, виборчого блоку партій;

5) передвиборна програма претендента;

6) декларація претендента про майно та доходи за попередній рік, складена за формою, встановленою Міністерством фінансів України;

7) анкета претендента на кандидата у Президенти України за формою, встановленою Центральною виборчою комісією (заповнюється претендентом особисто).

9. Центральна виборча комісія видає уповноваженій особі партії, виборчого блоку партій, яка подала документи, зазначені у частині восьмій цієї статті, довідку про їх прийняття. Довідка має містити перелік прийнятих документів, число, місяць і рік, а також час їх прийняття, посаду і прізвище особи, яка прийняла документи.

Стаття 23. Збори виборців

1. Збори виборців мають право в строки, передбачені частиною третьою статті 22 цього Закону, висунути претендента на кандидата у Президенти України, якщо в них беруть участь не менш як 500 громадян України, що мають право голосу. Збори виборців можуть проводитися за місцем проживання або на підприємствах, в установах, організаціях. Ініціатори проведення зборів зобов'язані повідомити про дату і місце проведення зборів виконавчий комітет відповідної ради не пізніше як за три дні до проведення зборів. Виконавчий комітет ради може направити свого представника для здійснення контролю за додержанням вимог цього Закону при проведенні зборів.

2. На початку зборів складається список їх учасників із зазначенням прізвища, імені, по батькові, дати народження та адреси учасника. На зборах виборців ведеться протокол, в якому повинні бути зазначені дані про складання списку учасників зборів та їх кількість, обрання президії зборів та її склад. Список учасників зборів додається до протоколу.

Одна і та ж особа не може бути учасником більш як одних зборів виборців по висуванню претендента.

3. Рішенням зборів виборців, прийнятим більшістю голосів, затверджується ініціативна група виборців у складі 10—20 учасників зборів. Персональний склад ініціативної групи зазначається в протоколі зборів.

Стаття 24. Висування претендента на кандидата у Президенти України зборами виборців

1. Збори виборців можуть обговорювати одну або кілька кандидатур претендентів. Кожний учасник зборів може запропонувати для обговорення будь-яку кандидатуру, в тому числі, самовисунутися. Висунутою зборами виборців як претендентом вважається особа, за яку проголосувало не менш як дві третини учасників зборів.

2. Ініціативна група виборців подає до Центральної виборчої комісії заяву про реєстрацію претендента та заяву про реєстрацію ініціативної групи. У заяві про реєстрацію претендента зазначаються дані про претендента, передбачені частиною восьмою статті 22 цього Закону.

До заяви додаються:

1) протокол зборів виборців про висунення претендента;

2) список учасників зборів;

3) заява претендента про його згоду балотуватися кандидатом у Президенти України, а також документи, передбачені пунктами 5, 6 і 7 частини восьмої статті 22 цього Закону.

У заяві про реєстрацію ініціативної групи виборців зазначається прізвище, ім'я, по батькові, адреса і номер телефону уповноваженої особи ініціативної групи.

3. У разі, якщо одна і та ж особа висунута претендентом більш як одними зборами виборців, Центральна виборча комісія здійснює реєстрацію претендента на підставі документів, що надійшли у комісію першими. Одночасно Центральна виборча комісія реєструє ініціативну групу виборців, зазначених в цих документах, як таку, що набуває статусу суб'єкта висунення даного претендента. У цьому разі інші протоколи з матеріалами щодо висунення даного претендента розглядаються комісією і додаються до рішення про реєстрацію відповідного претендента, а в рішенні вказуються назви всіх зборів, від яких висунуто претендента. Зазначені в цих протоколах ініціативні групи виборців можуть утворювати зі свого складу групи підтримки даного претендента.

Стаття 25. Реєстрація претендента на кандидата у Президенти України

1. Реєстрація претендента на кандидата у Президенти України здійснюється Центральною виборчою комісією.

Претендентом може бути зареєстрована особа, яка відповідає вимогам статті 2 цього Закону.

2. Центральна виборча комісія приймає рішення про реєстрацію претендента в п'ятиденний строк з дня подання заяви про реєстрацію претендента та документів, передбачених статтею 22 цього Закону, і протягом 48 годин після реєстрації видає уповноваженій особі партії (блоку), ініціативної групи виборців довідку про реєстрацію претендента і необхідну кількість підписних листів встановленої форми для збирання підписів виборців на підтримку претендента. Для реєстрації претендента забороняється вимагати інші документи або відомості, ніж передбачені статтями 22 і 24 цього Закону.

3. Претенденти мають рівні права незалежно від суб'єкта висунення.

4. Центральна виборча комісія відмовляє заявнику в реєстрації претендента на кандидата у Президенти України, якщо:

1) необхідні для реєстрації документи подані після закінчення строку, визначеного частиною третьою статті 22 цього Закону;

2) не надано всіх необхідних для реєстрації документів або подано документи, що не відповідають вимогам цього Закону;

3) не дотримано встановлений цим Законом, статутом політичної партії або угодою про утворення виборчого блоку порядок висунення претендента.

5. Відмова у реєстрації з підстав, передбачених пунктами 2 і 3 частини четвертої цієї статті, не позбавляє претендента права в межах строків, встановлених для висунення претендентів на кандидата в Президенти України, повторно подати документи на реєстрацію після усунення виявлених недоліків.

6. Центральна виборча комісія скасовує рішення про реєстрацію претендента на кандидата в Президенти України у разі отримання нею документально підтверджених даних про наявність у претендента судимості або про інші обставини, які відповідно до цього Закону позбавляють особу права бути обраною Президентом України.

Стаття 26. Підписний лист

Форма підписного листа на підтримку претендента на кандидата в Президенти України затверджується Центральною виборчою комісією не раніш як за 170 днів до

дня виборів. Підписний лист повинен містити відомості про претендента: прізвище, ім'я, по батькові, рік народження, громадянство, партійність, освіта, професія, місце роботи і проживання, ким висунутий; мати графи, в яких зазначаються порядковий номер і дата підпису виборця, прізвище, ім'я, по батькові виборця, число, місяць та рік його народження, домашня адреса, номер і серія паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, особистий підпис виборця. Число та місяць народження ставляться тільки для тих виборців, яким виповнюється в рік виборів вісімнадцять років. Підписний лист також повинен містити дані про особу, яка збирає підписи (прізвище, ім'я, по батькові, домашня адреса, за наявності — номер телефону).

Стаття 27. Порядок збирання підписів на підтримку претендентів

1. За дорученням претендента на кандидата у Президенти України або уповноваженої особи партії (блоку), ініціативної групи виборців, якими висунуто претендента, підписи на його підтримку можуть збирати громадяни України, які мають право голосу.

2. Особа, яка збирає підписи, до початку їх збирання повинна внести до підписних листів відомості про себе, передбачені статтею 26 цього Закону.

3. Графи підписного листа, що стосуються виборця, заповнюються ним особисто, а в разі неможливості за станом здоров'я особисто заповнити підписний лист на його прохання — особою, яка збирає підписи. Правильність даних про виборця, внесених до підписного листа, засвідчується його особистим підписом.

4. Ніхто не має права примушувати виборця підтримати претендента, платити коштами, товарами або послугами за підписи, а також перешкоджати йому у підтримці претендента.

5. В одному підписному листі повинні бути підписи мешканців лише одного неселеного пункту.

6. Заповнений підписний лист підписується особою, яка збирала підписи. Вона несе персональну відповідальність за достовірність даних, внесених до підписного листа.

7. Центральна виборча комісія забезпечує здійснення контролю за додержанням вимог цього Закону при збиранні підписів.

8. Заповнені підписні листи подаються безпосередньо до Центральної виборчої комісії для реєстрації не пізніше як за 110 днів до дня виборів Президента України. Про прийняття підписних листів Центральна виборча комісія видає уповноваженим особам, які їх подали, довідку встановленого зразка.

9. При встановленні на підставі підписних листів кількості виборців, які підтримали претендента на кандидата у Президенти України, не враховуються підписи виборців, щодо яких у підписному листі відсутні усі або окремі відомості, передбачені підписним листом. Не враховуються підписні листи, що містять підписи мешканців різних населених пунктів, в яких відсутні дані про особу, яка збирала підписи, або не підписані нею. Недійсними вважаються підписні листи невстановленого зразка, підроблені, а також насильно чи шляхом підкупу зібрані. Підписні листи можуть бути визнані недійсними за рішенням Центральної виборчої комісії.

10. У разі невідповідності оформлення поданих підписних листів вимогам цього Закону Центральна виборча комісія не пізніше як на п'ятий день після їх прийняття сповіщає про це осіб, які їх подали. Виправлені або додаткові підписні листи подаються до комісії не пізніше як за 100 днів до дня виборів Президента України.

11. Про результати збирання підписів на підтримку кожного з претендентів Центральна виборча комісія складає протокол, з яким ознайомлює претендента або уповноважену особу партії (блоку), ініціативної групи виборців у триденний строк.

12. Право ознайомлення з підписними листами, поданими до Центральної виборчої комісії, мають виключно особи, що входять до її складу, та за дорученням керівників комісії — працівники секретаріату комісії.

13. Забороняється організувати збирання підписів на підприємствах, в установах і організаціях.

Стаття 28. Реєстрація кандидата у Президенти України

1. Претендент має бути зареєстрований як кандидат у Президенти України, якщо його кандидатуру підтримають своїми підписами не менш як один мільйон громадян України, які мають право голосу, в тому числі не менш як 30 тисяч громадян у кожному з двох третин регіонів

(Автономна Республіка Крим, області, міста Київ та Севастополь) України.

2. Реєстрація претендента як кандидата у Президенти України здійснюється Центральною виборчою комісією протягом п'яти днів після складення нею протоколу про результати збирання підписів виборців на підтримку претендента.

3. Рішення про реєстрацію кандидата у Президенти України приймається Центральною виборчою комісією за наявності документів, передбачених статтями 22 і 24 цього Закону, та протоколу Центральної виборчої комісії про результати збирання підписів виборців на підтримку претендента.

Реєстрація кандидатів у Президенти України повинна бути завершена не пізніше як за 90 днів до дня виборів Президента України.

4. Центральна виборча комісія протягом двох днів після реєстрації видає кандидату в Президенти України посвідчення встановленого зразка, а претендентам, яким відмовлено у реєстрації, — рішення.

5. Не пізніше як на п'ятий день після закінчення реєстрації всіх кандидатів Центральна виборча комісія публікує в пресі та оголошує в інших засобах масової інформації список кандидатів у Президенти України із зазначенням в алфавітному порядку прізвища, імені, по батькові, року народження, партійності, освіти, посади (заняття), місця роботи і проживання кожного кандидата та ким висунутий кандидат.

6. Рішення Центральної виборчої комісії про реєстрацію кандидата або про відмову в реєстрації може бути оскаржено претендентом, щодо якого прийнято таке рішення, або уповноваженою особою партії (блоку), ініціативної групи виборців, якими висунуто даних претендентів, до Верховного Суду України протягом п'яти днів з моменту його прийняття. Верховний Суд України розглядає скаргу в семиденний строк. Рішення Верховного Суду України є остаточним і підлягає негайному виконанню.

Стаття 29. Декларація про доходи кандидата у Президенти України

1. Декларація про майно та доходи за попередній рік кандидата у Президенти України складається особисто претендентом за формою, встановленою Міністерством

фінансів України. Претендент несе відповідальність за достовірність відомостей, поданих у декларації.

2. Достовірність відомостей, поданих у декларації, перевіряється Державною податковою адміністрацією України за дорученням Центральної виборчої комісії. Виявлення в декларації завідомо неправдивих відомостей або інших істотних порушень законодавства при підготовці та представленні декларації тягне за собою відмову в реєстрації претендента як кандидата в Президенти України. У разі виявлення таких фактів після реєстрації кандидата в Президенти України Центральна виборча комісія повинна в п'ятиденний строк звернутися до Верховного Суду України із заявою про скасування реєстрації відповідної особи як кандидата в Президенти України. В разі прийняття судом рішення про скасування реєстрації відповідної особи як кандидата, на визначених в заяві підставах, суд зобов'язаний порушити кримінальну справу з цього питання.

3. Центральна виборча комісія у триденний строк після їх надходження публікує декларації всіх претендентів на кандидата у Президенти України в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр».

Стаття 30. Вибуття кандидата у Президенти України з балотування

1. Кандидат у Президенти України не пізніше як за три дні до дня виборів може зняти свою кандидатуру, звернувшись з відповідною письмовою заявою до Центральної виборчої комісії. У цьому разі за рішенням комісії його кандидатура виключається із списку кандидатів, і він вибуває з балотування на виборах Президента України.

2. У разі смерті кандидата Центральна виборча комісія оголошує його таким, що вибув з балотування на виборах, і його кандидатура виключається із списку кандидатів.

3. Центральна виборча комісія повідомляє виборчі комісії про вибуття кандидата в Президенти України з балотування, і це рішення оприлюднюється в засобах масової інформації не пізніше наступного дня після його прийняття, але не пізніше як за один день до дня виборів.

Глава 5. ПЕРЕДВИБОРНА АГІТАЦІЯ

Стаття 31. Проведення передвиборної агітації кандидатами в Президенти України

1. Передвиборна агітація розпочинається після реєстрації претендента кандидатом в Президенти України Центральною виборчою комісією і закінчується за один день до дня виборів. Передвиборна агітація може здійснюватися у будь-яких формах і будь-якими засобами, що не суперечать Конституції України та законам України.

2. Громадяни України, політичні партії, інші об'єднання громадян, колективи підприємств, установ і організацій мають право вільно і всебічно обговорювати передвиборні програми кандидатів, їх політичні, ділові та особисті якості, вести агітацію «за» або «проти» кандидатів на зборах, мітингах, у бесідах, пресі, на радіо і телебаченні.

3. Кандидати у Президенти України проводять зустрічі з виборцями як на зборах, так і в іншій зручній для виборців формі. Територіальні виборчі комісії беруть участь в організації зустрічей кандидатів з виборцями. На прохання кандидатів чи виборчих комісій органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування сприяють в організації таких зустрічей.

4. Для проведення масових заходів передвиборної агітації місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації державної і комунальної форм власності, а також змішаної форми власності, де частка державної власності перевищує 25 відсотків, безкоштовно надають придатні для цієї мети приміщення у визначений виборчою комісією час. При цьому територіальні виборчі комісії зобов'язані забезпечити рівні можливості для всіх кандидатів у Президенти України.

5. Центральна виборча комісія за рахунок коштів, що виділяються з Державного бюджету України на проведення виборчої кампанії, забезпечує виготовлення не пізніше як за 50 днів до дня виборів передвиборних плакатів кандидатів у Президенти України. Форма, розмір та поліграфічне виконання передвиборних плакатів, їх тираж відповідно до вимог частини сьомої цієї статті

встановлюються Центральною виборчою комісією і повинні бути однаковими для всіх кандидатів.

6. Для забезпечення своєчасного виготовлення передвиборних плакатів до Центральної виборчої комісії не пізніше як у тижневий термін після реєстрації претендента кандидатом ним особисто або його довіреною особою подаються передвиборна програма (тези передвиборної програми) та автобіографія, загальним обсягом не більше чотирьох сторінок машинописного тексту, надрукованого через півтора інтервала (7800 друкованих знаків), дві фотокартки встановленого Центральною виборчою комісією формату.

7. Виготовлені передвиборні плакати з розрахунку по 10 примірників кожного плаката на кожен виборчу комісію у встановленому Центральною виборчою комісією порядку передаються безпосередньо кандидатам у Президенти України або їх довіреним особам чи за їх згодою територіальним виборчим комісіям.

8. Кожен кандидат за власним розсудом може забезпечувати виготовлення інших матеріалів передвиборної агітації за рахунок і в межах коштів особистого виборчого фонду. Відомості, що подаються у зазначених матеріалах, повинні відповідати вимогам закону. По три примірники друкованих матеріалів, виготовлених за рахунок особистого виборчого фонду кандидата, у триденний термін після їх виготовлення повинні бути подані кандидатом або його довіреними особами до Центральної виборчої комісії і до територіальних виборчих комісій за місцем поширення цих матеріалів.

9. Усі друковані матеріали передвиборної агітації повинні містити інформацію про організацію, установу та осіб, відповідальних за їх випуск, вихідні дані установи, що здійснила друк, відомості про загальний тираж відповідного друкованого матеріалу.

10. Органи місцевого самоврядування відводять місця та обладнують стенди, дошки у людних місцях для розміщення матеріалів передвиборної агітації, забезпечують наявність на них агітаційних матеріалів, видання яких здійснюють відповідні виборчі комісії, а також опублікованих ними повідомлень, передбачених цим Законом, щодо виборчої кампанії та кандидатів. Забороняється розміщення цих матеріалів на будівлях, що є пам'ятками архітектури, та в місцях, де вони перешкоджають безпеці дорожнього руху.

Стаття 32. Використання засобів масової інформації у передвиборній агітації

1. Кандидатам у Президенти України надається право безплатного користування державними засобами масової інформації шляхом надання їм рівноцінного і однакового за обсягом часу мовлення на загальнодержавному рівні і в межах окремого виборчого округу.

Конкретний обсяг і час радіо- і телепередач, визначених для передвиборної агітації кандидатів на загальнодержавному рівні, встановлюється Центральною виборчою комісією, у територіальних виборчих округах — територіальними виборчими комісіями за погодженням з керівниками відповідних засобів масової інформації. Телерадіокомпаніям забороняється переривати передвиборні агітаційні програми, в тому числі рекламою товарів, робіт, послуг.

2. Кандидати у Президенти України мають право на безплатне розміщення тексту своєї передвиборної програми обсягом не більше чотирьох сторінок машинописного тексту (7800 друкованих знаків) в однаковому поліграфічному виконанні в газетах «Голос України», «Урядовий кур'єр».

Черговість друкування передвиборних програм кандидатів у Президенти України встановлюється Центральною виборчою комісією шляхом жеребкування.

3. Центральна виборча комісія та територіальні виборчі комісії з коштів Державного бюджету України, виділених на проведення виборчої кампанії, оплачують встановлені згідно з цим Законом: час на державному радіо і телебаченні, друкування передвиборних плакатів та публікацію передвиборних програм кандидатів в газетах «Голос України» і «Урядовий кур'єр», в обласних виданнях.

4. Кандидати у Президенти України мають право за рахунок і в межах коштів особистого виборчого фонду додатково друкувати свої матеріали передвиборної агітації як у державних, так і недержавних періодичних друкованих виданнях на умовах рівної оплати за одиницю газетної площі, а також вести свою передвиборну агітацію як на державних, так і недержавних телерадіо-каналах на умовах рівної оплати за одиницю ефірного часу.

5. У разі оприлюднення в засобах масової інформації недостовірних, на думку кандидата у Президенти України, матеріалів про нього, ці засоби масової інформації протягом семи днів, але не пізніше як за два дні до дня виборів, зобов'язані надати кандидату в Президенти України, щодо якого поширені недостовірні матеріали, такий же час на радіо або телебаченні чи таку ж друковану газетну площу для спростування недостовірних матеріалів.

Стаття 33. Обмеження проведення передвиборної агітації

1. Забороняється участь у передвиборній агітації: органам державної влади, включаючи судові органи та органи прокуратури, і органам місцевого самоврядування, їх посадовим і службовим особам;

членам виборчих комісій;

особам, які не є громадянами України.

2. Державним телерадіокомпаніям, друкованим засобам масової інформації з державною участю, участю органів місцевого самоврядування, їх посадовим особам, творчим працівникам засобів масової інформації у період виборчої кампанії у своїх повідомленнях, матеріалах і передачах забороняється підтримувати або віддавати перевагу в будь-якій формі тому чи іншому кандидату в Президенти України, їх передвиборним програмам.

3. Забороняється проводити передвиборну агітацію, що супроводжується наданням виборцям безплатно або на пільгових умовах відповідно товарів, послуг, цінних паперів, грошей, кредитів, лотерей, інших матеріальних цінностей.

4. Центральна виборча комісія забезпечує в державних засобах масової інформації роз'яснення щодо заборони надання безплатно або на пільгових умовах товарів, цінних паперів, кредитів, лотерей, грошей, послуг. Текст роз'яснення затверджується Центральною виборчою комісією та друкується в кожному номері газет «Голос України» і «Урядовий кур'єр» на першій сторінці, починаючи за 30 днів до дня виборів. Текст роз'яснення транслюється двічі на день телерадіокомпаніями, починаючи за 30 днів до дня виборів.

5. Передвиборні агітаційні телерадіопрограми місцевих компаній не повинні збігатися у часі з аналогічними програмами на загальнодержавних каналах.

6. Внесення до інформаційних телерадіопрограм агітаційних матеріалів кандидатів у Президенти України або політичної реклами не допускається.

7. Забороняється переривати передвиборні агітаційні програми кандидатів у Президенти України рекламою товарів, робіт і послуг, іншими повідомленнями.

8. Агітація в недержавних засобах масової інформації обмежується лише можливостями власного виборчого фонду на умовах рівної оплати за ефірний час чи газетну площу для кандидатів у Президенти України.

9. Державним і недержавним засобам масової інформації, що діють на території України, забороняється поширювати за 15 днів до дня голосування інформацію про результати соціологічних досліджень і опитувань громадської думки щодо кандидатів у Президенти України.

10. Забороняється вести передвиборну агітацію в зарубіжних засобах масової інформації, що діють на території України.

11. Кандидатам у Президенти України, які обіймають посади, у тому числі за сумісництвом, в органах державної влади, в органах місцевого самоврядування, на державних підприємствах, установах, організаціях, у військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, забороняється залучати або використовувати для будь-якої роботи, пов'язаної з проведенням своєї виборчої кампанії, підлеглих їм осіб (у робочий час), службовий транспорт, зв'язок, устаткування, приміщення, інші об'єкти та ресурси за місцем роботи.

12. Поширення анонімних агітаційних матеріалів, що дискредитують кандидата в Президенти України, забороняється.

13. Забороняється поширення в будь-якій формі матеріалів із закликами до насильницького повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності держави, до національної, мовної, расової, релігійної нетерпимості.

14. Забороняється використання при проведенні передвиборної агітації друкованих агітаційних матеріалів, що не містять вихідних даних установи, що здійснила друк, а також зазначення загального тиражу примірників.

15. Забороняється проведення в день, що безпосередньо передує дню виборів, та в день голосування передвиборної агітації у будь-якій формі.

16. Перешкоджання здійсненню права вести передвиборну агітацію, а також зловживання правом на ведення такої агітації тягне за собою відповідальність, встановлену законами України.

17. У разі надходження до виборчих комісій заяв, скарг щодо порушень, зазначених у частинах третій, десятій, дванадцятій—шістнадцятій цієї статті, виборчі комісії негайно надсилають зазначені заяви, скарги до органів внутрішніх справ для проведення перевірки і реагування відповідно до чинного законодавства України.

Стаття 34. Фінансування передвиборної агітації

1. Фінансування передвиборної агітації здійснюється за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів особистих виборчих фондів кандидатів у Президенти України.

2. Використання інших коштів для передвиборної агітації забороняється.

Стаття 35. Особистий виборчий фонд кандидата у Президенти України

1. Кожний кандидат у Президенти України може мати особистий виборчий фонд.

Особистий виборчий фонд утворюється за рахунок власних коштів кандидата, коштів політичних партій, пожертвувань громадян України, юридичних осіб, зареєстрованих в Україні, за винятком державних підприємств, державних органів, установ і організацій, органів місцевого самоврядування, а також іноземців та осіб без громадянства, іноземних юридичних осіб, підприємств з іноземними інвестиціями, благодійних організацій та релігійних об'єднань, підприємств, організацій та установ, що мають заборгованість перед бюджетами всіх рівнів.

2. Будь-які умови, домовленості та угоди між жертвувачем і кандидатом, партією (блоком) щодо коштів, які перераховуються до виборчого фонду кандидата, є недійсними.

3. Порядок відкриття і закриття банківських рахунків, надходження і використання коштів особистих виборчих фондів, а також порядок здійснення контролю визначається Центральною виборчою комісією разом з Національним банком України та Державною податковою адміністрацією України відповідно до законів України.

4. Розмір особистого виборчого фонду кандидата не може перевищувати 100000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, пожертвування однієї юридичної або фізичної особи — 100 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

5. За письмовою заявою кандидата у Президенти України Ощадний банк України за місцем знаходження Центральної виборчої комісії зобов'язаний відкрити рахунок з грифом «Виборчий фонд» на його ім'я.

6. Контроль за надходженням і використанням коштів особистого виборчого фонду кандидата здійснюється Центральною виборчою комісією та Державною податковою адміністрацією України. За зверненням кандидата банк надає йому повні відомості про розміри та джерела пожертвувань, що надійшли на рахунок його особистого виборчого фонду.

7. Дані про розміри і джерела надходжень до фонду, фінансові звіти про використання цих коштів публікуються Центральною виборчою комісією у газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» не пізніше як на сьомий день після дня виборів.

8. Використання кандидатами для потреб виборчої кампанії будь-яких коштів, крім коштів, передбачених цим Законом, забороняється.

9. Не вважається оплатною участь громадян у передвиборній кампанії особистою працею, в тому числі з використанням власних засобів на громадських засадах у вільний від роботи або служби час.

10. Якщо кошти перераховано до особистого виборчого фонду кандидата фізичною чи юридичною особою, яка згідно з цим Законом не має права на такі пожертвування, або є анонімною чи підставною особою, або якщо адреса жертвувача відсутня чи є такою, що за нею неможливо відшукати жертвувача, ці кошти за рішенням Центральної виборчої комісії перераховуються до Державного бюджету України.

11. Кошти (або їх частина), які надійшли до особистого виборчого фонду кандидата понад встановлений цим Законом максимальний розмір фонду, повертаються жертвувачу за його рахунок.

12. Кандидат має право відмовитися від коштів, що надійшли від жертвувача, про що він подає заяву до установи, в якій відкрито рахунок його особистого виборчого фонду. Ці кошти повертаються згаданою устано-

вою пожертвувачу за його рахунок і не зараховуються при обчисленні максимально доведеного розміру особистого виборчого фонду кандидата.

13. Не використані під час виборчої кампанії кошти особистих виборчих фондів кандидатів після обрання Президента України перераховуються установою ощадного банку у безспірному порядку до Державного бюджету України у триденний строк після опублікування Центральною виборчою комісією результатів виборів. У разі вибуття кандидата або зняття його з балотування у встановленому порядку залишки коштів на рахунку його особистого виборчого фонду за рішенням Центральної виборчої комісії перераховуються до Державного бюджету України.

14. Кандидат у Президенти України визначає з числа довірених осіб розпорядника особистого виборчого фонду.

15. На другий день після дня виборів установа банку, в якому відкрито рахунки особистих виборчих фондів кандидатів, інформує Центральну виборчу комісію про розміри і джерела надходжень до цих фондів та подає фінансові звіти про їх використання.

16. Кошти особистих виборчих фондів використовуються виключно на потреби передвиборчої агітації. Оплата робіт і послуг з особистих виборчих фондів кандидатів у Президенти України може здійснюватися лише в безготівковому порядку.

17. Використання коштів особистих виборчих фондів кандидатів у Президенти України припиняється за день до виборів.

18. Форма фінансового звіту та порядок обліку надходжень і витрат коштів особистих виборчих фондів встановлюються Центральною виборчою комісією.

Глава 6. ГАРАНТІЇ ДІЯЛЬНОСТІ КАНДИДАТІВ У ПРЕЗИДЕНТИ УКРАЇНИ ТА ІНШИХ УЧАСНИКІВ ВИБОРІВ

Стаття 36. Права кандидата у Президенти України при проведенні виборчої кампанії

1. Кандидати в Президенти України з часу їх реєстрації Центральною виборчою комісією беруть участь у виборчій кампанії на рівних засадах. Кандидати

мають рівне право на використання державних засобів масової інформації на території України.

2. Кандидати в Президенти України мають право делегувати по одному представнику до Центральної виборчої комісії з правом дорадчого голосу.

3. Представник кандидата в Президенти України у Центральній виборчій комісії має право:

1) бути присутнім на всіх засіданнях Центральної виборчої комісії під час обговорення будь-яких питань, пов'язаних з виборами Президента України;

2) надавати інформацію та вносити пропозиції з питань, що розглядаються на засіданнях комісії;

3) знайомитися зі змістом протоколів засідань комісії та рішень, прийнятих нею, отримувати копії цих рішень;

4) негайно отримувати копії протоколів (факсів), телефонограм, що надходять до Центральної виборчої комісії від територіальних виборчих комісій, про встановлення результатів голосування у відповідній адміністративно-територіальній одиниці;

5) бути присутнім у приміщенні Центральної виборчої комісії в період проведення голосування та встановлення результатів виборів;

6) здійснювати інші права, передбачені цим Законом.

4. Кандидатам гарантуються рівні умови і можливості щодо використання державних засобів масової інформації на території України, фінансового і матеріально-технічного забезпечення їх участі у виборчій кампанії.

5. Кандидати на час проведення виборчої кампанії мають право на звільнення від виробничих або службових обов'язків.

6. Кандидати мають право на безплатний проїзд всіма видами пасажирського транспорту (за винятком таксі) в межах території України.

7. Кандидати не можуть бути під час виборчої кампанії звільнені з роботи, переведені на іншу роботу або посаду без їх згоди, а також призвані на військові збори або навчання.

8. Держава забезпечує охорону кандидатів під час виборчої кампанії відповідно до Закону України «Про державну охорону органів державної влади та посадових осіб».

Стаття 37. Довірені особи кандидата в Президенти України

1. Кандидат у Президенти України може мати у кожному територіальному виборчому окрузі по одній довірній особі і п'ять довірених осіб, які допомагають йому в проведенні виборчої кампанії на території загальнодержавного одномандатного виборчого округу. Вони ведуть агітацію за обрання його Президентом України, представляють інтереси кандидата у взаємовідносинах з органами державної влади і органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, а також у виборчих комісіях.

2. Кандидат у Президенти України визначає довірених осіб і звертається до Центральної виборчої комісії із заявою щодо їх реєстрації. У заяві зазначаються прізвище, ім'я, по батькові, службова і домашня адреси, номер телефону кожної довіреної особи, а також додається письмова згода цієї особи. Не допускається реєстрація довіреними особами кандидатів: керівників органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх заступників, суддів і прокурорів, керівників військових формувань Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ, Національної гвардії, Прикордонних військ та Служби безпеки України.

Центральна виборча комісія протягом трьох робочих днів після надходження заяви реєструє довірених осіб кандидата і видає їм посвідчення встановленого зразка.

3. Зареєстровані довірені особи кандидатів у Президенти України з часу реєстрації до закінчення виборчої кампанії мають право на звільнення від виробничих або службових обов'язків.

4. Кандидат у Президенти України має право в будь-який час до дня виборів звернутися до Центральної виборчої комісії із заявою про припинення повноважень його довіреної особи і реєстрацію замість неї іншої. Довірена особа кандидата може в будь-який час за власною ініціативою скласти свої повноваження, звернувшись до Центральної виборчої комісії з відповідною заявою, і повернути видане їй посвідчення.

Стаття 38. Офіційні спостерігачі на виборах Президента України

У виборчій кампанії по виборах Президента України можуть брати участь офіційні спостерігачі від кандидатів

у Президенти України, від партій (блоків), зборів виборців — суб'єктів виборчого процесу, від іноземних держав і міжнародних організацій. Порядок реєстрації та статус офіційних спостерігачів визначаються Положенням, що затверджується Центральною виборчою комісією.

Стаття 39. Участь довірених осіб та інших учасників виборів у роботі виборчих комісій

1. Довірені особи кандидатів у Президенти України та офіційні спостерігачі можуть брати участь у засіданнях виборчих комісій відповідно під час реєстрації кандидатів у Президенти України, голосування, підрахунку голосів на виборчій дільниці, визначення результатів голосування по округу і підбиття загальних підсумків виборів Президента України. Повноваження зазначених представників визначаються в порядку, встановленому цим Законом, і засвідчуються відповідним документом. Втручання зазначених осіб у роботу виборчих комісій не допускається.

2. Особи, перелічені в частині першій цієї статті, в разі виявлення порушень законодавства про вибори Президента України мають право скласти про це акт, який підписується особою (особами), яка виявила порушення, і виборцями — свідками порушення, та звернутися до відповідної виборчої комісії з заявою про усунення порушень.

Глава 7. ПРОВЕДЕННЯ ГОЛОСУВАННЯ, ВИЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ВИБОРІВ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Стаття 40. Виборчий бюлетень

1. Форму і текст виборчого бюлетеня по виборах Президента України затверджує Центральна виборча комісія.

2. Виборчі бюлетені є документами суворої звітності.

3. Виборчий бюлетень містить назву та дату виборів, номер територіального виборчого округу і номер виборчої дільниці, крім виборчих дільниць, які утворені у виняткових випадках відповідно до частини сьомої статті 12 цього Закону, та позначене місце для підпису члена

дільничної виборчої комісії, який видаватиме виборчий бюлетень, а також місце для печатки дільничної виборчої комісії.

4. До виборчого бюлетеня вносяться в алфавітному порядку всі кандидати у Президенти України із зазначенням прізвища, імені, по батькові, року народження, посади (заняття), місця роботи та проживання, партійності, а також ким висунутий кандидат. У разі висунення кандидата партією (блоком) вказується повна назва партії (блоку). Праворуч проти прізвища кожного із кандидатів розташовується порожній квадрат.

5. У виборчих бюлетенях після переліку прізвищ кандидатів зазначається: «Не підтримую жодного кандидата у Президенти України» і праворуч від цих слів розташовується порожній квадрат.

6. Виборчий бюлетень має контрольний талон, відокремлений лінією відриву. Контрольний талон містить назву і дату виборів, номер територіального виборчого округу, номер виборчої дільниці, крім виборчих дільниць, які утворені відповідно до частини сьомої статті 12 цього Закону, а також позначені місця для зазначення порядкового номера виборця у списку виборців, підписів виборця та члена дільничної виборчої комісії, який видав бюлетень.

7. Виборчий бюлетень не повинен містити відомостей щодо кандидатів, які вибули з балотування. У разі, коли кандидат вибув з балотування після видруккування бюлетенів, Центральна виборча комісія приймає рішення про внесення змін до виборчого бюлетеня, а в разі необхідності — про його передруккування. Якщо зміни до виборчого бюлетеня внесені шляхом викреслення відомостей про особу, яка була кандидатом, дільнична виборча комісія повідомляє про це кожного виборця під час видачі виборчого бюлетеня.

8. Виборчі бюлетені повинні друкуватися на однакового папері і бути однаковими за розміром, кольором та змістом, відповідати формі, встановленій Центральною виборчою комісією. Виборчий бюлетень друкується на одному аркуші з текстовою частиною лише з одного боку.

Стаття 41. Порядок видачі виборчих бюлетенів

1. Територіальна виборча комісія на засіданні приймає виборчі бюлетені від Центральної виборчої комісії. Про

підрахунок бюлетенів територіальна виборча комісія складає протокол, який підписується всіма членами комісії. Протокол складається в трьох примірниках, перший з них надсилається до Центральної виборчої комісії, другий зберігається в комісії, третій — відразу вивішується для загального ознайомлення в приміщенні комісії. На прохання кандидата або його довіреної особи, або особи, уповноваженої кандидатом, йому (їй) видається копія протоколу.

2. Територіальна виборча комісія на засіданні видає виборчі бюлетені дільничним виборчим комісіям. Для підрахунку бюлетенів територіальна виборча комісія за взаємною згодою всіх членів комісії може розділитися на більш як на дві групи, але видача бюлетенів з оголошенням кількості бюлетенів, що видаються кожній дільничній виборчій комісії, відбувається на засіданні територіальної виборчої комісії.

3. Видача бюлетенів дільничним виборчим комісіям здійснюється в кількості, яка дорівнює кількості виборців на дільниці, з резервом, обсяг якого встановлюється Центральною виборчою комісією.

4. Про підрахунок і видачу бюлетенів дільничним виборчим комісіям територіальна виборча комісія складає протокол, який підписується всіма членами комісії. В протоколі зазначається кількість бюлетенів, виданих кожній з дільничних виборчих комісій. Протокол складається в двох примірниках, один з яких зберігається в комісії, а другий — відразу вивішується для загального ознайомлення в приміщенні комісії. За заявою кандидата або його довіреної особи, або особи, уповноваженої кандидатом, йому (їй) негайно видається копія протоколу.

Стаття 42. Організація і порядок голосування

1. Голосування проводиться в день виборів або в день повторного голосування з восьмої до двадцятої години.

2. Про час і місце голосування дільнична виборча комісія сповіщає виборців не пізніше як за п'ятнадцять днів до дня виборів.

3. Голосування проводиться в спеціально відведених приміщеннях, де обладнуються в достатній кількості кабінки або кімнати для таємного голосування, визначаються місця видачі виборчих бюлетенів і встановлюються виборчі скриньки таким чином, щоб виборці при підході до

них обов'язково проходили через кабінети або кімнати для таємного голосування.

4. Вхід у кабінети або кімнати для таємного голосування, вихід з них, а також шлях від них до виборчих скриньок повинні бути в полі зору членів дільничної виборчої комісії, кандидатів і довірених осіб кандидатів та офіційних спостерігачів.

5. Відповідальність за організацію голосування, забезпечення таємності волевиявлення виборців, обладнання приміщень і підтримання в них належного порядку покладається на дільничні виборчі комісії. Виборець може перебувати в приміщенні для голосування лише протягом часу, необхідного для голосування.

6. У день виборів перед початком голосування голова дільничної виборчої комісії в присутності членів виборчої комісії та офіційних спостерігачів, представників засобів масової інформації, які знаходяться на виборчій дільниці, перевіряє виборчі скриньки, пломбує або опечатує їх.

7. Кожен виборець голосує особисто. Голосування за інших осіб не допускається.

8. Виборчі бюлетені видаються виборцям членами дільничної виборчої комісії на підставі списку виборців по відповідній виборчій дільниці за умови пред'явлення виборцем документа, що посвідчує його особу. Член дільничної виборчої комісії, який видає виборчий бюлетень, розписується у визначених місцях на виборчому бюлетені та контрольному талоні. Забороняється робити на бюлетенях будь-які позначки, за якими можна було б встановити особу виборця. Виборець розписується за отримання виборчого бюлетеня у визначеному місці на контрольному талоні та у списку виборців.

9. Контрольні талони залишаються у дільничній комісії і разом із списком виборців є підставою для встановлення кількості виборців, які отримали виборчі бюлетені.

10. Виборчий бюлетень заповнюється виборцем у кабінеті або кімнаті для таємного голосування. При заповненні виборчого бюлетеня забороняється присутність інших осіб. Виборець, який не може самостійно заповнити бюлетень, має право з відома голови, заступника голови, секретаря або члена дільничної виборчої комісії запросити в кабінет (до кімнати) для таємного голосування іншу особу на свій розсуд, крім членів виборчої комісії, кандидатів у Президенти України, їх довірених осіб, офіційних спостерігачів.

11. У бюлетені для голосування виборець робить позначку «плюс» (+) або іншу, що засвідчує його волевиявлення, у квадраті проти прізвища кандидата, за якого він голосує. Виборець може голосувати тільки за одного кандидата. У разі непідтримання жодного з кандидатів виборець робить позначку «плюс» (+) або іншу, яка засвідчує його волевиявлення, в квадраті проти слів: «Не підтримую жодного кандидата у Президенти України».

12. У випадках, коли окремі виборці за станом здоров'я не можуть прийти в приміщення для голосування, за їх письмовою заявою дільнична виборча комісія за один день до дня виборів складає список таких виборців за формою загального списку виборців. Комісія визначає час і не менше трьох членів виборчої комісії, які організують голосування в місцях перебування таких виборців. Ці члени комісії повинні бути представниками різних партій (блоків). Час виходу членів комісії до виборців визначається з таким розрахунком, щоб ці виборці змогли проголосувати не пізніше як за годину до закінчення голосування. Голова дільничної виборчої комісії повинен оголосити про те, що члени комісії виходять для організації голосування до виборців, які за станом здоров'я не можуть прийти в приміщення для голосування. Тільки після оголошення членам комісії видаються виборчі бюлетені і список виборців. Бюлетені перераховуються в присутності бажаних членів комісії і офіційних спостерігачів. При проведенні такого голосування мають право бути присутні офіційні спостерігачі.

13. Для проведення голосування за межами приміщення для голосування відповідним членам дільничної виборчої комісії її головою вручається список виборців, голосування яких має бути організовано у місцях їх перебування, відповідна кількість виборчих бюлетенів та опломбована (опечатана) виборча скринька. При організації голосування один з членів дільничної виборчої комісії розписується у визначених місцях на виборчому бюлетені та контрольному талоні, після чого бюлетень видається виборцю, який розписується за його отримання у контрольному талоні та списку виборців. При заповненні виборцем виборчого бюлетеня не можуть бути присутніми будь-які особи, за винятком випадку, передбаченого частиною десятою цієї статті.

14. Після проведення голосування за межами приміщення для голосування членами дільничної вибор-

чої комісії, які його організували, робляться відповідні позначки у загальному списку виборців. Список, по якому проводилося голосування, додається до загального списку.

Стаття 43. Порядок підрахунку голосів на виборчій дільниці

1. Підрахунок голосів на виборчій дільниці здійснюється виключно членами дільничної виборчої комісії на її засіданні в тому ж приміщенні, де проходило голосування. Під час підрахунку голосів ніхто не має права робити будь-які позначки, записи на бюлетенях для голосування.

2. Після закінчення голосування на підставі списку виборців дільнична виборча комісія встановлює загальну кількість виборців на виборчій дільниці. Ця кількість оголошується і заноситься до протоколу.

3. Перед початком підрахунку голосів дільнична виборча комісія встановлює за кількістю контрольних талонів з підписами виборців та членів комісії, які видавали виборчі бюлетені, а також відповідних підписів у списку виборців кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені. Ця кількість оголошується і заноситься до протоколу.

4. До відкриття виборчих скриньок здійснюється підрахунок та погашення невикористаних бюлетенів шляхом відокремлення лівого верхнього куточка бюлетеня. Кількість таких бюлетенів оголошується і заноситься до протоколу. Після цього контрольні талони і погашені невикористані виборчі бюлетені (разом із контрольними талонами) запаковуються і опечатуються, на пакеті зазначаються назва виборчого бюлетеня, номер територіального виборчого округу, номер виборчої дільниці, кількість запакованих контрольних талонів та бюлетенів, дата, час та ставляться підписи голови і секретаря дільничної виборчої комісії.

5. Після перевірки цілісності печаток або пломб на виборчих скриньках голова дільничної виборчої комісії відкриває їх. Виборчі скриньки відкриваються почергово, спочатку відкриваються виборчі скриньки, з якими голосування було організовано поза межами виборчої дільниці у місцях перебування виборців. Комісія підраховує загальну кількість виборчих бюлетенів в скриньці.

Тільки після цього підрахунку відкривається наступна скринька.

6. При підрахунку виборчих бюлетенів визначений член комісії рахує бюлетені вголос. Всі предмети, які не є бюлетенями встановленого зразка, складаються окремо і не підраховуються. У разі виникнення сумнівів комісія вирішує голосуванням, чи є предмет бюлетенем встановленого зразка. При цьому кожен член комісії має право отримати і особисто оглянути предмет; на цей час підрахунок бюлетенів припиняється.

Предмети запаковуються. На пакеті робиться напис «Предмети», вказуються номер територіального виборчого округу, номер виборчої дільниці, дата, час, ставляться підписи голови та секретаря дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

7. Комісія підраховує загальну кількість виборчих бюлетенів і встановлює кількість виборців, які взяли участь у голосуванні. Ця кількість оголошується і заноситься до протоколу.

8. Після підрахунку всіх бюлетенів комісія сортує виборчі бюлетені. Визначений член комісії розкладає бюлетені на окремі місця, показуючи кожен бюлетень всім членам комісії і виголошуючи зміст бюлетеня. Залежно від змісту бюлетені сортуються на недійсні, подані проти всіх кандидатів, подані за кожного кандидата окремо. У разі виникнення сумнівів щодо змісту бюлетеня комісія вирішує питання голосуванням. При цьому кожен член комісії має право отримати і особисто оглянути бюлетень; на цей час сортування бюлетенів припиняється. Місця для бюлетенів позначаються табличками з написами з обох боків відповідно «недійсні», «проти всіх» та прізвищ кандидатів.

9. Недійсними вважаються виборчі бюлетені, на яких відсутня печатка дільничної виборчої комісії, без підпису члена дільничної виборчої комісії, який його видав, виборчі бюлетені, в яких зроблено більш як одну позначку проти прізвищ кандидатів, а також виборчі бюлетені, на яких не поставлено жодної позначки або в яких неможливо однозначно визначити волевиявлення виборця. При виникненні сумнівів щодо дійсності бюлетеня бюлетені визнаються недійсними виключно за рішенням дільничної виборчої комісії. При цьому кожен член комісії має право отримати і особисто оглянути бюлетень; на цей час підрахунок бюлетенів припиняється.

10. Встановлена кількість недійсних виборчих бюлетенів оголошується і заноситься до протоколу, недійсні бюлетені запаковуються. На пакеті робиться напис «Недійсні бюлетені», вказуються номер територіального виборчого округу, номер виборчої дільниці, кількість запакованих бюлетенів, дата, час, ставляться підписи голови та секретаря дільничної виборчої комісії та печатка.

11. Під час підрахунку комісією кількості голосів, поданих за кожного кандидата, кожен член комісії має право перевірити, а в разі потреби перерахувати кількість бюлетенів, поданих за кожного кандидата. Після цього окремо запаковуються і опечатуються виборчі бюлетені з голосами «за» кожного кандидата у Президенти України із зазначенням на пакетах прізвища та ініціалів кандидата, а також номера територіального виборчого округу, номера виборчої дільниці, кількості запакованих бюлетенів, дати, часу, ставляться підписи голови та секретаря дільничної виборчої комісії та печатка комісії.

12. Бюлетені, в яких виборці не підтримали жодного кандидата, також запаковуються в окремому пакеті з відповідним написом, датою, кількістю запакованих бюлетенів в пакеті. Пакет підписується головою та секретарем дільничної виборчої комісії і скріплюється печаткою.

13. Дільнична виборча комісія складає протокол, до якого прописом заноситься:

- 1) загальна кількість виборців, включених до списку виборців на виборчій дільниці;
- 2) кількість одержаних на дільницю бюлетенів;
- 3) кількість невикористаних бюлетенів;
- 4) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;
- 5) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;
- 6) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;
- 7) кількість голосів, поданих за кожного кандидата;

14. Підрахунок голосів виборців проводиться дільничною виборчою комісією без перерви до підписання протоколу про підсумки голосування.

Заповнення протоколу про підсумки голосування олівцем та внесення до нього будь-яких виправлень забороняється.

15. Протокол дільничної виборчої комісії складається у чотирьох примірниках, що підписуються головою, заступником голови, секретарем та членами дільничної вибор-

чої комісії, які брали участь в засіданні, та скріплюється печаткою. Проти прізвищ відсутніх членів комісії зазначається причина їх відсутності. До протоколу долучаються окремі думки членів комісії, викладені письмово, письмові заяви та скарги, що надійшли з приводу підрахунку голосів, та рішення, які комісія ухвалила в результаті їх розгляду. Перший і другий примірники протоколу разом із пакетами виборчих бюлетенів та контрольних талонів негайно надсилаються до територіальної виборчої комісії, третій — зберігається у секретаря дільничної виборчої комісії, четвертий — відразу обов'язково вивіщується для загального ознайомлення в приміщенні дільничної виборчої комісії.

Перший примірник протоколу дільничної виборчої комісії мають право підписати офіційні спостерігачі та довірені особи кандидатів.

Перший примірник протоколу дільничних виборчих комісій, утворених при представництвах України за кордоном, після передачі факсовим зв'язком надсилається разом із пакетами виборчих бюлетенів та контрольних талонів до Центральної виборчої комісії.

На пропозицію кандидатів або їх довірених осіб, офіційних спостерігачів, присутніх на засіданні комісії, копії протоколу видаються їм відразу після його підписання.

16. Транспортування документів, передбачених частиною п'ятнадцятою цієї статті, до територіальної виборчої комісії та їх передача здійснюються головою дільничної виборчої комісії або його заступником та двома членами цієї комісії у супроводі працівника органу внутрішніх справ. Зазначені голова і члени комісії мають бути представниками різних політичних партій (блоків).

Під час транспортування документів забороняється розпечатувати пакети з бюлетенями.

17. Протоколи та інші документи дільничних виборчих комісій передаються на засіданні відповідної територіальної виборчої комісії.

Стаття 44. Встановлення підсумків голосування по територіальному виборчому округу

1. На підставі протоколів дільничних виборчих комісій територіальна виборча комісія на її засіданні визначає:

- 1) загальну кількість виборців по виборчому округу;
- 2) кількість виборчих бюлетенів, одержаних виборчими дільницями округу;

3) кількість виборчих бюлетенів, не використаних по округу;

4) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;

5) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;

6) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

7) кількість голосів, поданих за кожного кандидата;

8) кількість голосів виборців, які не підтримали жодного кандидата.

2. Територіальна виборча комісія з моменту закінчення голосування оголошує безперервне засідання до моменту встановлення підсумків голосування по територіальному виборчому округу і підписання протоколу. На цей час члени територіальної виборчої комісії не можуть залучатися до виконання інших функцій, крім участі у засіданні комісії.

3. Протокол дільничної виборчої комісії оголошується на засіданні територіальної виборчої комісії відразу після прибуття представників дільничної виборчої комісії. Тільки після цього протокол у разі необхідності передається для обробки в автоматизовану систему. Після оголошення всіх протоколів членам територіальної виборчої комісії надається підсумковий розрахунок, який після обговорення і схвалення комісією заноситься до протоколу.

4. Протокол територіальної виборчої комісії складається у трьох примірниках, що підписуються головою, заступником голови, секретарем і членами територіальної виборчої комісії, які брали участь в засіданні, і скріплюється печаткою територіальної виборчої комісії. Проти прізвищ відсутніх членів комісії зазначається причина їх відсутності. Відомості, зазначені у частині першій цієї статті, заносяться до протоколу прописом. До протоколу долучаються окремі думки членів територіальної виборчої комісії, викладені письмово, письмові заяви і скарги, що надійшли до комісії, та рішення, які комісія ухвалила в результаті їх розгляду. Перший примірник протоколу разом з протоколами всіх дільничних виборчих комісій негайно надсилається до Центральної виборчої комісії та передається факсовим зв'язком, другий — зберігається у секретаря територіальної виборчої комісії, третій — відразу вивішується для загального ознайомлення у приміщенні територіальної виборчої комісії.

5. На пропозицію кандидатів або їх довірених осіб, офіційних спостерігачів, присутніх на засіданні комісії,

копії протоколу видаються їм відразу після його підписання.

Стаття 45. Встановлення результатів виборів Президента України

1. Центральна виборча комісія на підставі протоколів територіальних виборчих комісій та протоколів дільничних виборчих комісій, утворених при представництвах України за кордоном, не пізніше як у п'ятиденний строк після дня виборів встановлює результати виборів по єдиному загальнодержавному одномандатному виборчому округу по виборах Президента України, про що складається відповідний протокол. У протоколі прописом вказується:

1) загальна кількість виборців по загальнодержавному одномандатному виборчому округу;

2) кількість виготовлених виборчих бюлетенів;

3) кількість невикористаних виборчих бюлетенів;

4) кількість виборців, які отримали виборчі бюлетені;

5) кількість виборців, які взяли участь у голосуванні;

6) кількість виборчих бюлетенів, визнаних недійсними;

7) кількість голосів, поданих за кожного кандидата;

8) кількість голосів виборців, які не підтримали жодного кандидата;

9) кандидат, який відповідно до цього Закону обраний Президентом України.

2. У разі, коли за результатами голосування неможливо визначити кандидата, обраного Президентом України, Центральна виборча комісія приймає рішення про проведення повторного голосування, про що зазначається у протоколі.

3. У разі, коли вибори Президента України відповідно до цього Закону визнані Центральною виборчою комісією такими, що не відбулися, Центральна виборча комісія приймає рішення про подання до Верховної Ради України щодо призначення повторних виборів, про що зазначається у протоколі.

4. Вибори визнаються такими, що не відбулися, у разі вибуття усіх кандидатів у Президенти України.

5. Обраним Президентом України вважається кандидат, який одержав на виборах більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні.

6. Повідомлення про результати виборів Президента України публікується Центральною виборчою комісією в

газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» не пізніш як на третій день після підписання протоколу про результати виборів.

Стаття 46. Повторне голосування

1. Якщо до виборчого бюлетеня було включено більше двох кандидатів і жоден з них не набрав більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні, Центральна виборча комісія призначає повторне голосування по виборах Президента України по двох кандидатах, які одержали найбільшу кількість голосів, не рахуючи тих кандидатів, які після першого голосування зняли свої кандидатури.

У разі, коли один з кандидатів, по яких проводиться повторне голосування, не пізніш як за сім днів до дня голосування зняв свою кандидатуру, Центральна виборча комісія приймає рішення про включення до виборчого бюлетеня наступного за кількістю одержаних голосів кандидата. Якщо кандидатура знята пізніше зазначеного строку або немає інших кандидатів, голосування проводиться по одній кандидатурі.

2. Повторне голосування проводиться не пізніш як у двотижневий строк після дня виборів Президента України з додержанням вимог цього Закону. Повідомлення про дату проведення повторного голосування публікується в газетах «Голос України» та «Урядовий кур'єр» і оприлюднюється в інших засобах масової інформації.

3. Обраним Президентом України вважається кандидат, який в результаті повторного голосування одержав більшу, ніж інший кандидат, кількість голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. У разі, коли повторне голосування проводилося лише по одній кандидатурі, кандидат вважається обраним Президентом України, якщо він одержав більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні.

4. Повторне голосування вважається таким, що не дало можливості визначити кандидата, обраного Президентом України, якщо в результаті повторного голосування обидва кандидати, що балотувалися, набрали однакову кількість голосів, або якщо голосування проводилося по одній кандидатурі і вона не отримала більше половини голосів виборців, які взяли участь у голосуванні.

Стаття 47. Повторні вибори

1. Якщо на виборах Президента України балотувалося не більше двох кандидатів у Президенти України і жодного з них не було обрано, а також якщо всі кандидати у Президенти України до дня виборів зняли свої кандидатури, Центральна виборча комісія не пізніше як на двадцятий день після встановлення результатів виборів вносить до Верховної Ради України подання про призначення повторних виборів Президента України.

2. Висування і реєстрація кандидатів у Президенти України, інші заходи, пов'язані з проведенням повторних виборів Президента України, проводяться в порядку, встановленому цим Законом. За рішенням Центральної виборчої комісії вибори можуть проводитися раніше утвореними територіальними та дільничними виборчими комісіями по виборах Президента України.

3. Повідомлення про проведення повторних виборів Президента України публікується в газетах «Голос України» і «Урядовий кур'єр» та оголошується в інших засобах масової інформації.

Стаття 48. Особливості проведення позачергових виборів Президента України

Позачергові вибори Президента України проводяться в порядку і строки, визначені цим Законом, з урахуванням таких особливостей:

1) вибори проводяться по єдиному загальнодержавному виборчому округу і на територіальних виборчих округах, виборчих дільницях, утворених на попередніх виборах Президента України;

2) пропозиції щодо кандидатур до складу територіальних виборчих комісій подаються не пізніше як на п'ятий день після призначення виборів;

3) висування претендентів на кандидатів починається за 85 і закінчується за 75 днів до дня виборів;

4) збирання підписів на підтримку претендентів на кандидатів починається після їх реєстрації Центральною виборчою комісією і закінчується за 40 днів до дня виборів;

5) реєстрація кандидатів закінчується за 30 днів до дня виборів;

6) передвиборні плакати кандидатів виготовляються не пізніше як за 15 днів до дня виборів.

Стаття 49. Набуття повноважень Президентом України

1. Новообраний Президент України вступає на пост не пізніше як через тридцять днів після офіційного оголошення результатів виборів, з моменту складення присяги народом на урочистому засіданні Верховної Ради України.

2. Після складення присяги Центральна виборча комісія вручає новообраному Президенту України посвідчення Президента України.

Глава 8. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 50. Відповідальність за порушення виборчого законодавства

1. Особи, які перешкождали шляхом насильства, обману, погроз, підкупу або в інший спосіб вільному здійсненню громадянином України права обирати і бути обраним, вести передвиборчу агітацію, а також голова, заступник голови, секретар і члени виборчих комісій, посадові чи службові особи органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, які вчинили підлог виборчих документів, завідомо неправильний підрахунок голосів виборців, порушили таємницю голосування, допустили інше порушення цього Закону, несуть відповідальність, встановлену законом.

2. До відповідальності, встановленої законом, притягаються також особи, які опублікували чи поширили в інший спосіб завідомо неправдиві відомості про кандидата.

Стаття 51. Зберігання виборчої документації

1. Після офіційного опублікування результатів голосування та підсумків виборів Центральна виборча комісія передає виборчу документацію до відповідної центральної державної архівної установи, територіальні та дільничні виборчі комісії — до відповідних місцевих державних установ.

2. Перелік виборчих документів, що підлягають зберіганню в державних архівних установах, визначається Центральною виборчою комісією.

3. Виборчі бюлетені і списки виборців зберігаються п'ять років у місцевих державних архівних установах, після чого знищуються в установленому порядку.

4. Державні архівні установи забезпечують доступ до виборчої документації по виборах Президента України в порядку, визначеному законодавством України.

Глава 9. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

2. З дня набрання чинності цим Законом втрачають чинність Закон України «Про вибори Президента України» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 33, ст. 448; Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 8, ст. 40, № 33, ст. 298) та Постанова Верховної Ради України від 13 липня 1994 року «Про застосування законів України «Про вибори народних депутатів України», «Про вибори Президента України», «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» (Відомості Верховної Ради України, 1994 р., № 33, ст. 310).

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ

5 березня 1999 року

ЗМІСТ

Глава 1. Загальні положення	3
Глава 2. Порядок і строки призначення та проведення виборів	5
Глава 3. Організація виборів.	6
Глава 4. Висування і реєстрація кандидатів у Президенти України	22
Глава 5. Передвиборна агітація	31
Глава 6. Гарантії діяльності кандидатів у Президенти України та інших учасників виборів	38
Глава 7. Проведення голосування, визначення результатів виборів Президента України	41
Глава 8. Заключні положення	54
Глава 9. Прикінцеві положення	55

Офіційне видання

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО ВИБОРИ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Відповідальна за випуск *І.В. Савлук*

Оригінал-макет підготовлено до друку на ПЕОМ
у Головній спеціалізованій редакції літератури мовами
національних меншин України

Підписано до друку 07.10.99. Формат 84×108¹/₃₂ Папір офсетний.
Гарнітура Балтика. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 2,94. Ум. фарб.-відб. 3,12.
Обл.-вид. арк. 3,08. Тираж 600 пр. Зам. № ~~9-457~~
Свідоцтво № 19241137 від 22 липня 1994 р.

Головна спеціалізована редакція літератури
мовами національних меншин України,
252025, Київ, Десятинна, 4/6.

ВАТ КДНК, 254107, Київ, Багговутівська, 17—21.

